

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czímnzendő.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

az „Erdélyi Gazda“ 1881-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi Gazda“ 1881. új évvel XIII-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak **két forint**, féléves előfizetéseket nem fogadunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátoltabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen; igazgató választmányunk, támogatva a nmlgu földmívelési miniszteriumnak és magának az erdélyi gazdasági egyletnek tetemes anyagi segélye által, elhatározta, hogy

az erdélyrészi községek, községi elöljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók az „Erdélyi Gazda“ 1881. évi egész folyamát fél árban azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1881. január hó 15-éig az illető szolgabíró, esperes vagy tanfelügyelő urak útján, vagy akár közvetlenül Kolozsvárra az „Erdélyi Gazda“ kiadó hivatalának czímezve beküldik.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük t. olvasóinkat: sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ törekvéseit becses szellemi közreműködésükkel is hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben részesülnek.**

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége
és kiadó hivatala.

Tartalom: Előfizetési felhívás. — A magyar liszt-ipar. Sz. J. — Kertészeti szakosztályunk működése. IV. Szentgyörgyi Lajos — A szőlészeti s borászati szaktanárok értekezlete. — Felhívás. — Boldog új évet. — Egyveleg: Magyarország nagyobb bortermelőinek névsora. Az orsz. központi borpincze. Nedves ezimákat. Üdvös egyesülés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A magyar liszt-ipar.

A kedvezőtlen szállítási viszonyok, a termelési költségek emelkedése s az olcsón termelő Amerika a magyar gabonát a külföldi piacokról nagyrészt leszorították. De más oldalról azt mondhatjuk, hogy a kedvezőtlen körülmények nem csekély hatással voltak arra, hogy a magyar malom-ipar oly szép fejlődésnek induljon. Elmondhatjuk, hogy a magyar liszt kitűnő hírnévnek örvend, jó áron kél, szép hasznot nyújt s az azt fogyasztó Németország, Svájc, Hollandia, Franciaország s főleg Anglia piacain, mint fényűzési cikk szerepel.

De e haladása s főleg jövedelmezősége malom-iparunknak fölbresztette a praktikus és pénz után sovárgó amerikaiak ügyelmét is s közelebről olvastuk a lapokban, hogy amerikai szakemberek jöttek hozzánk, malmaink berendezését s kitűnő liszt készítését eljárásunkat tanulmányozni, hogy saját malmaikat is a szerint rendezhessék be. S hol kereskedelmi s főleg szállítási viszonyaink nem javulnak s a termelés nem leendő olcsóbb, könnyen megfogjuk érni azt, hogy a kitűnő lisztet produkáló Magyarországot saját piacain fogja legyőzni az amerikai liszt. Féltékenyeknek kell lennünk azért az eddig elért szép eredmény és haszonra s kitarással haladnunk a már megtörtént, hogy meghódított piacunkat megtarthassuk.

Ha — a mint már fennebb említém — a termelési és szállítási conjuncturák javulni fognak, a malmok is képesekké lesznek a tömegesebb vásárlás, feldolgozás és szállításra s ennek folytán a termelőknek is jobb árakat adhatnak. 1878-ban, a midőn a buza értékesítésére igen rossz idők jártak, az árak mindenfelé nyomottak voltak, a malmok 9 frt—9.50 krral fizették a búzát. S bizonyosan a liszt-ipar fejlődésével kevesebbet kell kivinnünk, a közepes termő évek feleslegét átveszik a malmok s csak jobb termő években a nagyobb felesleg egy részével kell felkeresnünk a külföld piacait.

Mig egyrészt már is szép hasznot tettünk el, addig másfelől a tetemes mellék termények pl. a korpa közvetve és közvetlenül a mezőgazdaság javára az országban lett elfogyasztva. Nem nyombatjuk el e helyen is a kellemetlen recriminációt a mezőgazdasági szesziföldék existenciájának megbénítása miatt; mert a malmok és szesziföldék — e két hatalmas nyers anyag fogyasztó — a mezőgazdaság productumainak feldolgozása, jobb áron való értékesítése s a nagymérvű melléktermények hátrahagyásával; hazánk mezőgazdaságán igen nagyot lendítettek volna, — mig így helytelenül felfogott pénzügyi érdekek miatt már alig létezik ilyenféle szesziföldék.

Hogy liszt-iparunk gyors fejlődését kellően méltányolhassuk, felsorolunk egy néhány adatot. 1867-ben Magyaror-

szágon 3 millió métermázsza liszt öröltetett s már 1878-ban e szám négyszeresére, tehát 12 millióra emelkedett. S hogy a feldolgozás magában az ország fővárosában Budapesten egyedül mily mérvű volt: tanusítják a következő adatok:

1868-ban	—	1,400,000	metermázsza
1871	"	— 2,600,000	" "
1876	"	— 2,300,000	" "
1878	"	— 3,120,000	" "
1879	"	— 4,400,000	" "

1868-ban a magyar korona országaiban 180 gőzmalom volt, míg e szám 1879-ben, tehát 10 év multával 492-re emelkedett. A 10 évi szaporodás 312 volt.

A kivitel illetőleg constatálható, hogy a liszt folyton emelkedőben van, míg a nyers buza ezzel szemben alább száll, 187 $\frac{7}{8}$ évi aug.—márcziusában, tehát a tulajdonképi kiviteli idény alatt a buza kivitel tett 3,767,376 metermázsát, a liszt pedig 1,251,688 mmázsát, az 187 $\frac{8}{9}$ évnél ugyanezen szakában (a legjobb kereskedelmi idény alatt) kivitetett búzából 3,362,248 mm., liszt 1,764,529 mm. Ezen számadatokból a tanúságot levonva kitűnik, hogy a buza kivitel apadott ugyan 187 $\frac{8}{9}$ -ben (aug.—mártiusban) kerékszámában 400,000 metermázsával, de ennek ellenében a megelőző időszakhoz képest a liszt kivitel több mint 500,000 metermázsával növekedett.

Ez adatok elég világos tanujelei a malomipar életrevalóságának, de ezzel szemben igen érzékeny hatással van a liszt-iparra az utóbbi évek alatt a gabonának oly magasra emelkedett termelési költsége s ha ez iparág meg fog bénulni: akkor terményeink sem nyersen, sem feldolgozva nem bírnak tovább versenyezni. Elszomorító jelenség már is az, hogy a trieszti malmok nagyobb része orosz gabonát őröl s hogy mi még ily kis távolságra sem tudjuk terményeinket haszonnal szállítani.

Az amerikai buza minőségénél fogva nem ad oly jó lisztet, mint a miénk s inkább csak az orosz buza közelíti azt meg s malom-iparunkat inkább ettől lehet féltetni. Ily körülmények közt csak olcsóbb termelés, gyorsabb és olcsóbb szállítási eszközök, főleg vízi-utak létrehozása hátrithatja el a fenyegető veszedelmet.

A malom-ipar emelkedése mezőgazdaságunkra kétség-telenül csak hasznos lehet, sőt sok esetben gondosabb és jobb termelésre kényszeríti a körében levő gazdákat. A debreczeni kitűnő gőzmalom 30 év alatt 16,976,454 forint értékű, 1,635,458 metermázsza anyagot dolgozott fel. Mivel azonban a környékében levő gazdaságok oly gyenge anyagot produkáltak, hogy a malom földolgozni nem volt képes, Békésmegyéből volt kénytelen jobb anyagot vásárolni. A gazdaközönségnek — nem lévén más mód — gondosabban és jobb anyagot kellett termelnie s ma már oda jutottak, hogy az évenként szükséges 200,000 metermázsát a malom közvetlen a vidéki termelőktől szerzi be.

A kormány maga is igen nagy érdekekkel viseltetik a magyar liszt-ipar iránt s örömmel említhetjük fel azon tényt, hogy az ország részére minél több szakképzett molnárokról óhajt gondoskodni az által, hogy a budapesti malmokkal egyetértve

molnár iskolát szándékozik életre hívni s már az előkészítő lépések ez irányban meg is tétettek. Hinnünk lehet, hogy ha még ezek mellett a Budapestben már épülő elevator rendszerű közraktárak elkészülnek, a malmok tevékenysége nagyban fokozódni fog; mert könnyen és olcsóbban juthatnak hozzá a szükséges mennyi- és minőségű anyaghoz, a melyre a raktárakban (főleg, ha az még osztályoztatik is) kívánságuk szerint találnak reá.

Malom iparunk kilátásai a jövőre szépek és reményteljesekek, mert csak olcsóbb termelés és szállításra van szükség s így nemhogy eddigi piacaink elvesztésétől kellene tartanunk, de sőt újabbakat hódíthatunk meg a magyar liszt számára.

Sz.... J...

Kertészeti szakosztályunk működése.

V.

Sept. 1-én bemutatja id. Bodor Pál szakosztályi elnök azon Gothabán készült állítólagos — hat erdélyi almafaj papirmaché alakjait, melyek a gyüm. és konyhakertészeti füzetekben ajánlottak, de a melyek a szász papalma kivételével teljességgel nem bírtak természeti hűséggel, mely alkalomból még inkább meggyőződött a szakosztály affelől, hogy csakugyan helyesen cselekedett, midőn erdélyi ősi almafajaink helyben történendő lefestéséről gondoskodott.*)

Ez alkalommal izleltetett id. Bodor Páltól kékfüge szilva néven a finom Dátolya szilva és a Kirke szilvája, mely ugylátszik ugyanaz a csakugyan most izlelt Procureurrel s Szentgyörgyi József kitünő apró kék ringló magoncza.

Továbbá elnöktől még a Malinger, Madeleine angevine és korai Saumur muskotály igen kiváló három csemege szőlő.

Végül Rieger-féle borszéki s Voith Gergely és Szentgyörgyi Lajosnál termelt finomságban versenyző lépesmész izleltetett.

Sept. 8-án egyebek közt kitünt a Senator Vaist körte Brassai Józseftől és óriás sárga barack magoncza Tóth Tamástól.

Sept. 15-iki ülésben megdöbbenéssel vette a szakosztály egyik tagja által azt a leverő hirt, miszerint a városban és közelében tenyésző méhekre elközélt az itélet napja, csaknem a piac kellős közepén fölütött mézszüretelés miatt. A lépések azonnal megtétettek a megakadályozás céljából, de biz a mégis végbe ment úgy a mint az ember emlékezet óta szokott történni „hegyen épült“ Kolozsvár városában.**)

Izleltetett id. Bodor Páltól a kitünő Gravensteini alma és Piroška körte. Zeyk Józseftől a nagyszerű Susette Bavay körte, a köztelekről Fondante de bois, Alexandrine Douillard s végül

*) Az aquarell festést Propper Ferencz tanár vállalta magára, ki már vagy tízfélét el is készített teljes megelégedésére szakosztályunknak. A gyümölcsök leírására pedig Szabó S. tagtárs kéretett fel.
Sz. L.

**) Egyetlen tagtársnak 54 kas méhe tétetett tönkre, nagyrészen a jelzett helyen pusztulván el méhcsaládjai.

izleltetett Szentgyörgyi Lajostól 11-féle legjelesebb szőlő, köztük Golden Champion s a köztelekről szintén 8-féle finom fajta.

Sept. 22-én Szász Ádám ur névtelenül beküldött 17-féle gyümölcse nevezetett meg, melyek közül excelláltak a Blenheimi peppin, Angol gránát = Ribston peppin és Gravensteini. Szintén 4-féle kitünő diót mutatott be Hutter Sámuel.

Sept. 29-én egyéb a méhészetre s a kiállításra vonatkozó tárgyalásokon kívül, bemutattatt elnöktől a Hamburg Champion finom fekete szőlő ujdonság és jeles őszi Esperes körte.

Mellőzve a rendes tárgyalásokat és többször is fölemlített gyümölcsök elősorolását, október 20-áról az özv. László Józsefné 8-féle jeles csemege szőlőjét s elnök ur kitünő Kopertser = Liegel vajoncza, Coloma ősziraj = Napoleon, Délice d'Hardenpont körtéit s Bezy de la Mottejét iktatjuk ide, mint a melyek mind érdemesek helyet foglalni gyűjteményeinkben.

Nov. 10-én újból rendes kerékvágásába zökkent a szakosztály működése. Ideje is volt, mert a csaknem két hetet igénybe vett tárlat alatt jóformán fölhalmozódtak a dolgok. S nagyban növelték a fölhalmozódást épen a kiállításról, összehasonlítás tekintetéből visszatartott gyümölcsök özöne.

Ma tehát láttunk dolgunk után: izleltünk vagy 52-féle gyümölcsöt és pedig nagy részben körtét: Gregoiretól, Horváth Mártontól, id. Bodor Páltól, Binder Adolftól, Pop Miklós szolgabirtótl, Nagy Lajostól és másoktól; sok-sok jót és még több gyengét.

Legkitünőbbek: a Pop Miklós Josephine des Malines Horváth M. új Poitou, Zeyk József D'Argensonja Zephirine Louise néven, Gregoire Calebasse bosca és Diel vajoncza, Nagy Lajos Doyenne d'hiverje s D'Argensonja voltak.

Jegyző előterjeszti, hogy a kiállítás tartama alatt a gyümölcsészet átalánosítása tekintetéből micsoda mozzanatok történtek.

T. i. hogy a helyben működő szakosztály mily érdemes tagokkal bővített ki br. Kemény János, debreczeni Biró Pál, Villási Pál, Fekete Pál, Lukácsi Sándor, Wolf Gábor, Kovács Sámuel, Békési Károly, Bereczki Máté, Balogh Ágoston, Bencsik György, Göndöcs Benedek, Gellner Gottfried, Gobóczi Károly, Tamási Károly (debreczeni) Dr. Filkényi, Dengel N. és Budacker gyümölcsészeti szaktekintélyek személyében.

A complet munkájához ismét komolyan hozzá fogott szakosztály örömmel vette tudomásul e részben a rendező bizottsági, — részben töredékes szakosztályi intézkedés ts elhatározta, hogy ezután főnebb irt igen tisztelt ügytársak gazdasági együletünk hivatalos közlönye utján minden nevezetesebb gyümölcsészeti mozzanatainkról értesíttessenek, hogy így természetesen a tagoknak szakosztályunkkal való correspondeálása utján — országos gyümölcsészetünk minél alaposabb módon fölvirulhasson.

A nov. 17-ik ülésben 38 izlelt gyümölcs közül, kitünt különösen szépségre (de jó is volt) a Göndöcs Benedek Stráfos pogácsa almája Gregoire Calebasse Tougard (Angoulemi hgnő forma) jeles körtéje, Josephine des Malinesje és Horváth Márton Clairgeauja és elnökünk finom Dielje.

Vétegett jegyvkönyvre felejthetetlen boldog emlékü veterán tagtársunk Brassai József halála által okozott bánatunk kifejezése.

Elhatározatott, hogy a mig izlelendő gyümölcseink kissé megfogynak, a szombat délutánnal toldandó meg szakosztályi működésünk. S hogy semmi fennakadás ne történhessék az ülésezésben, a szakosztály egyakarattal Dr. Berde Áron tagtársat alelnökké választotta meg.

Végül Szentgyörgyi József néhány már fonnyadásnak indult, de állítólag most szedett fekete perdrigon szilvát mutat be és ajánl a szakosztály figyelmébe, mint a mely ugy termékenység mint jóság tekintetében megérdemli a tenyésztést.

Nov. 24-én beterjeszti Gamauf Vilmos egyleti titkár tagtárs a kiállítás rendező és végrehajtó bizottság jelentését, mely egészben ismeretes már tisztelt olvasóink előtt s melyből az oroslánrész minden esetre titkár tagtársunkat illeti.

Ismételten szükségesnek mutatkozván a gyümölcs determináló bizottság okvetetlen történő működése: fölkértek id. Bodor Páelnök, Szabó Sámuel, Veress Ferencz, Ritter Gusztáv, Szentgyörgyi Lajos és Krézsek István e czélból már korábban megválasztott tagok, hogy különösen a szombati ülések rendes ideje előtt legalább egy órával megjelenjenek.

Izleltetett elnöktől paradicsom alma néven jó Danzigi szeges, szintén finom Kronprinz Ferdinand és Adam's pármén és kitűnő Montinesco = havasi erdélyi magonc Dr. Berde Árontól.

Nov. 27-én összesen 31-féle gyümölcs izleltetett Vincentitől, Kiskunhalasról, Gróf Hallertől, br. Wesselényi Bélától, Dezső Zsigmondtól, Burckhardt Ágostontól, Veress Ferencztől, Nagy Lajostól, Szenkowich Mártontól, Horváth Mártontól, Gregoiretól és Kecskemétről. Az egészből főképp kitűnt: a Horváth Grumkovija és Szenkowich D'Argensonja.

Dec. 1-én izleltettek egyebek közt a jeles Bauman reinette, tiroli rozmarin Huttertől és Bonne Soeur de St. Denis Zeyk Józseftől.

Egy okszerű méhész-egyletet tervezgető „kis szövet-ség“ nevében Voith Gergely tagtárs előadja, hogy miként kelene és lehetne az okszerű méhészetnek lendületet adni, melyből megértvén a tagok a czélzott dolgot: Voith Gergely, Hutter Sámuel és Szentgyörgyi Lajos személyében a szakosztály 3-as tagu bizottságot küld ki, alapszabálytervezet kidolgozás tekintetéből, melyet aztán a szakosztály elé terjeszsen.

Dec. 4-én tartatik az izelés 28-féle gyümölcscsel, melyek közül legjobb: a Hardenpont téli vajkörteje volt, a nagyrészben kecskeméti s kunhalasi pogácsa almák pedig annyira gyarlók voltak, hogy a mi erdélyi ugy nevezett Szebeni tángyérunk utolérhetlen jósággal birt fölöttük s a más fajok is mind gyengék, még a hires sikulait is sem véve ki.

Dec. 8-án izleltetett Nagy Lajos Sovárihoz nagyon hasonló jó Daru almája s különösen egy állítólagos, finom zamatu reinette magoncza; Dr. Berde Árontól Sárga batul néven egy elég jó közönséges batul; Szentgyörgyi Lajostól jó Bolveili körte és igen finom Jaminette-,elnöktől egy elég jó új Fulvia.

Ez ülésben lett kimondva, hogy a szakosztály ajánlatba hozandja az ig. vál. nál D r. Lucas Ede, Gregoire Nelis és Bereczki Máté világhírű pomologusokat, hogy a közgyűlésnek ajánlja ezeknek tiszteletbeli tagokká választását, mint olyanokat, a kik valóban érdemessé tették magukat arra, hogy szorosabban kapcsoltsanak hozzánk.

Ezekben, I—V cikkeink alatt érintve évi működésünket tisztelt olvasóinkra bizzuk megítélni, hogy mennyiben feleltünk meg a szakunkba vágó dolgok követelményeinek és ha jövőre nagyobb támogatásban részesítetténk üggyársaink által, remélhető, hogy évi működésünk tükre még teljesebb képet tárhatna előnkbe. Adja Isten, hogy ugy legyen!!

Szentgyörgyi Lajos,
szakosztályi jegyző.

A szőlészeti s borászati szaktanárok értekezlete.

Jegyvkönyv Alacsán 1880. évi november hó 13-án borászati kormánybiztos Miklós Gyula ur felhívására megjeleni Krémer Fülöp központi pinczemeszter, Fekete Pál erdélyi, Maurer János, Gobóczy Károly, Gyürky Antal borászati szaktanárok, Szabó Lajos tarczali vinczellér-képezdei igazgató, Perger Ernánuel edelényi cukorgyári és gazdasági felügyelő, Radványi István miskolczi kereskedelmi- és iparkamarai elnök, Bethlenfalvi István gazdasági egyesületi titkár, Csáthi Szabó István, Elek Kálmán fölbirtokos pinczemesztere Graczenberger Ignác, Szekrényesi Árpád, Vathay Bertalan birtokosok és Botos József lelkész — jelenlétökben felvéve.

A kormánybiztos ur lekötelező szives vendégszeretettel fogadta a meghívottakat, kik tömegesen először a szőlők meg szemlélésére mentek, azután a pinczét és példás borkezelést tekintették meg.

Az értekezet a követendő egyöntetű eljárás végett a következő tanítási rendet állapította meg:

I. A szőlőszetre nézve:

- 1.) A szőlőfajok osztályozása és ismertetése.
- 2.) Az uj szőlő-telepítvények berendezése.
- 3.) A szőlő szaporítás- és nemesítési módjainak ismertetése.
- 4.) A szőlőmivelés rendes évi munkálatai.
- 5.) A szőlő ellenségeinek és betegségeinek ismertetése és elhárítása.

II. A borászatra nézve:

- 1.) Szüretelés.
- 2.) A mustjavítás módjainak ismertetése.
- 3.) Erjesztés.
- 4.) A bor ászokolása és palaczkozása.
- 5.) A bor betegségeinek ismertetése és gyógyítása.
- 6.) A szőlő és bor mellékterményeinek értékesítése.
- 7.) A cognac gyártás.

Ezután aziránt értekeztek kormánybiztos ur vezetésével mellett a meghívottak, hogy a fönjelzett pontokra nézve melyek azok a hiányok, melyek a szőlőmivelés és borkezelésben leg-

sürgetőbben javítást és módosítást várnak és a midőn e tekintetben minden egyes tételekre nézve megállapodásra jutottak, mintegy határozatképen kimondatott, hogy sok tekintetben bár mennyire óhajtható a változás, mindazonáltal csak a körülményekhez mérve, lassanként és nem erőltetve lehet a czélszerű kezelési rendszereket életbe léptetni.

Nevezetesen fölviül tüzetett ki: oktatni a szőlőmivelőket a kevert ültetésű szőlők tisztázására, czélszerűbb metszése, a vesszők megritkítása, megvalogatása és visszakurtítására, ugy a czélszerű szőlő-ültetés és szaporításra, továbbá az okszerű szüretelés, — musterjesztés — és borkezelésre.

Különösen szükségesnek tartatott a miveltebb osztálynál oda hatni, hogy győződjenek meg az erjesztő kamrák czélszerűségéről, a borok helyes iskolázása eredményéről és valamint az ehhez szükséges helyiségeket czélszerűen rendezzék be, ugy a kezelési eszközöket szerezzék be.

A szaktanárok feladatuknak ismerik ugyan, nagyobb pinczések és szövetkezetek megkeresésére a tudományos borászattal is megismertetni a kezelőket, egyébiránt a kormánybiztos ur ajánlatára leginkább a gyakorlati téren kell nekik mozogni.

A mi a czélszerű és előrehaladott pinczekezelést illeti, ennek mintaszerű példáját látták az értekezlet tagjai kormánybiztos ur alacska pinczében.

Ezen pincze, melynek hossza 97 meter következőleg van berendezve:

a) A pincze egyik ága előtt van építve az erjesztő kamra, melyben jelenleg is 30 hordó áll erjesztő csövek alatt 19 R. fok melegben, a többi pedig asszura felöntve nagy kádakban találtatott.

A fűtés a helyiség közepén felállított Meidingerféle kályha által történik.

Ugyanzen erjesztő kamrában van felállítva a pasteurizáló gép, mely áll egy kisebbszerű gőzkazánból, a honnan a forró gőz csöveken által vezetetik azon kádacskába, melyekben szalmába pakolva vízben helyzetnek el üvegekben a felmelegítendő bcrok. Ugyanezen kazán hordók kigőzölésére is be van rendezve. A pincze második bejárata előtt áll a sajtó-ház, két czélszerű sajtóval, erjesztő s taposó kádakkal ellátva.

Általában meg van itt minden eszköz, a mi az okszerű szüretelés, erjesztés és borkezelés- palaczkozáshoz szükséges s mindezek nem csak jó benyomást okozó esinnal, de oly módon is vannak elhelyezve, hogy már ezen elhelyezés által is a kezelésben sok időt s kézi erőt meg lehet takarítani.

Kellemesen lepetett meg az értekezlet a borok kóstolása alkalmával azon eredmény által, mely a borok okszerű erjesztése, többszöri gondos lefejtése, derítése és pasteurizálása által eléretett. Van itt nagyobb mennyiségű asszabor, mely az okszerű kezelés által, kiválólag zamatosnak, fényesnek, tökéletes éretnek s kellemes ízűnek találtatott s mely e szerint a távoli szállításra is alkalmasnak mutatkozott.

Az asztali borok szintén kitünők s bebizonyították előnyét a helyes pinczekezelésnek.

És így az értekezlet azon meleg óhajának adott kifejezést, vajha többen lennének hazánkfiak közül, kik Miklós Gyula ur okszerű eljárását követnék.

Végül az értekezlet legőszintébb köszönetet szavazott a házi urnak nem csak a lekötélező szives fogadtatásért s vendégszeretetéért, de azért is, hogy ily élvezetes és tanulságos ismeretekre alkalmat nyújtott.

Tapasztalván az értekezlet, hogy az ily összejövetelek több tekintetben gyakorlati haszna van; mert nemcsak az eljárásban bizonyos egyöntetűség érelik el ez által, de az eszmecsere és gyakorlati fogások alkalmazása által az ismeretek is szaporodnak, annál fogva óhajthatóan nyilvánította több ily gyakorlati czélú összejövetelek rendezését, minél fogva fölkéretett a kormánybiztos ur, hogy lenne szives kieszközölni a miniszter ur ő nagyméltóságánál, miként kegyeskednék megengedni, hogy a jövő évben legalább két ilyen szakértekezlet megtartására összejöhessenek.

És pedig czélszerű lenne május hóban a tarzali országos vinczellér-képezdében összejönni, a hol a szőlők egy része erdélyi módra karikásra is miveltetik, így alkalom lenne ott a karikás mivelés fogásai fölött eszmét cserélni, de különösen a zöld ojtás, a vesszők ritkítása kurtítására nézve is megállapodásra jönni.

A második szakértekezletre Erdélyben Nagy-Ényed városát óhajtanánk kítüzetni azért, mert az ottani vinczellér iskola szintén nem kevés anyagot nyújtana a tanulmányozásra; de a vidék épen gazdag forrása lenne a szakszerű megfigyeléseknek különösen pedig kedvező alkalmul szolgálna az is, hogy az erdélyi országos gazdasági egyesület vándorgyűlését ez idő tájban fogja ott megtartani.

A mennyire pedig esetleg valamely vidéken már szeptember végével szüretelnének, a szakutazás közben kívánatos lenne egy mintaszüretet is rendezni, a hol a szaktanárok együttesen vehetnének részt.

Végül előterjesztetett a szaktanárok által, miszerint nagy fennakadást okoz az, hogy nem birnak a szükséges must és bort vizsgáló eszközökkel, vagy a mennyire ilyeneknek biztokában vannak, azok mind más rendszer szerént készülvén, a vizsgálati eredmények igen eltérők, vagy a közönséget ki nem elégitők, minélfogva szükséges lenne, hogy minden szaktanár, sőt a kormánybiztos és központi pinczemester is egy rend szerént készült egyenlő eszközökkel láttassanak el és pedig mindazon eszközökkel, melyek a must és a borvizsgáláshoz, ugy a szőlők telepítéséhez és a szőlő ojtáshoz szükségesek, részint pedig, hogy eképen az eljárásuk szabatosabb és egyöntetű lenne, részint pedig, hogy eképen a szőlőbirtokosok kívánságának is eleget lehessen tenni. Ennélfogva felkéretett kormánybiztos ur, hogy sziveskedjék a külön jegyzékbe foglalt eszköz beszerzésére az engedélyt miniszter ur ő nagyméltóságánál kieszközölni.

Ezek után kormánybiztos ur felkérte a szaktanár urakat, hogy a helyes pinczekezelés megállapítása céljából, a borvidékek beutazásával igyekezzenek a gazda közönségnek szükséges felvilágosítások megadásával magasztos hivatásuknak megfelelni.

Ez alkalommal központi pinczemeszter Kremer Fülöp, Maurer János szaktanárral és a vinczellér-képezde igazgató Szabó Lajos kíséretében leendő körutjokra való kiküldetésök megkezdését kijelentve a jegyzőkönyv felolvastatván bezáratott s aláíratott.

Kelt mint fent:

Maurer János, bor. szaktanár.	Fekete Pál, bor. szaktanár.
Gyürky Antal, bor. szaktanár.	Szabó Lajos, igazgató.
Miklós Gyula, bor. kormánybiztos.	Kremer Fülöp, közp. pinczemeszter.

Felhívás

az erdélyrészi remondatelep ügyében.

A nagy-szebeni t. katonai parancsnokság 5634. sz. a. kelt átíratában tudatta erdélyi gazd. együletünk elnökségével, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszterium hajlandó ezen ország részben 400 remondára egy telepet berendezni s az erre alkalmas birtokok és helyiségek mielőbbi kijelölését kérte.

Jöllehet e tárgyban már több ajánlat beérkezett és illetékes helyre felterjesztve lett, együletünk elnöksége az ügy érdekében szükségesnek tartja ismételten a t. birtokos urakhoz fordulni azon kéressel legyenek szivesek legkésőbb január hó 15-éig ide bejelenteni: 1) van-e mintegy 800—1000 hold kiterjedésű jó és alkalmas legelőjük? 2) a különben ármentes legelő közel van-e valamely folyóhoz, nagyobb patakhoz vagy itatóhoz? egyáltalában van-e egészséges és bőséges ivó víz? 3) mily távolságra esik a birtok a legközelebbi vasuti állomástól? 4) van-e, mennyi és minő laképület és istálló a birtokon? 5) mennyi évi bér lesz a legelő holdjáért fizetendő? 6) a remonda-telep számára szükséges zab, széna és szalma mennyiségnek megfelelő áron való szállítására lehet-e kilátás?

Azon körülmény, hogy a birtok elegendő épülettel ellátva nincs, akadályul nem szolgál, mert ez esetben a katonai kincstár a kibérelt birtok tulajdonosával a szükséges építkezésekre nézve külön fog egyezkedni.

Kolozsvárt, 1880. december hó 22-én.

Szabó József,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

BOLDOG UJ ÉVET

kívánunk együttesen és egyenként lapunk t. olvasóinak és e helyen is azt kérjük, sziveskedjenek az „Erdélyi Gazda“ szellemi s anyagi támogatásában tevékenyen résztvenni!

Egyveleg.

— Magyarország nagyobb bortermelőinek névsora. A földmívelési miniszter, ki tárczájának kezelése s a magyar gazdaság különböző ágainak emelése körül már is oly nagy sikereket mutat fel, összeíratta s lajstromokba szedve egy füzetbe kinyomatta Magyarország azon bortermelőinek névsorát, kik legalább 100 hectoliter bort képesek évenként termelni. A kimutatás vidékek szerint csoportosítja a termelőket és rovancsolva kimutatja, ki hol mennyit termel. E füzet valamennyi külföldi consulátusnak megküldetik és Posner Károly Lajos-nál Budapesten 40 krért külön is megkapható.

— Az orsz. központi borpincze a földmívelési miniszterium épületében fog fellállítani. Ez intézménynek czélja, a mint már említettük, az, hogy a termelőt közvetlen érintkezésbe hozza a vevővel. Azaz, az ország bortermelői, kik egy bizonyos mennyiségű bor termelését biztosíthatják, mutatványt küldenek boraikból e pinczébe és a vevő itt együtt fogja találni Magyarország legválogatottabb borait, tudomást szerezhet arról, hogy melyik fajtából mennyi van készletben s e szerint intézheti megrendeléseit. Hogy pedig a központi pinczében levő mutatvány és az otthon levő közt különbség ne legyen s a vevő biztosítva legyen az iránt, a mit eddig, fájdalom, nem mindig lehetett elérni, t. i. hogy a mutatványborral ugyanazonost kapjon: a minisztérium úgy intézkedik, hogy minden termelő, a ki a pinczébe mutatványt küld, kötelezni fogja magát arra, hogy borát a miniszterium által kikötött rendszer szerint kezelje s egyszersmind aláveti magát annak, hogy a miniszterium kiküldött közege időnként vizsgálatot tesz pinczéjében. (M. f.)

— Nedves csizmákat leggyorsabban és legökéletesebben úgy száríthatni meg, ha azokat a levetés után száraz zabszemekkel töltjük meg. A zabnak nagy hajlandósága van, a nedvességet magába szívni. A szemek tehát a csizmaöbörből minden nedvességet felszívnak s ennek következtében megdagadván, a csizmát meglehetősen tömött anyaggal ki is töltik, úgy, hogy az ez által formáját is teljesen megtartja. Miután a zabot kiöntöttük, még egy darabig hagyhatni a csizmát zsákba téve a tűz közelében is függeni. (M. f.)

— Üdvös egyesülés A jövő 1881. január 1-jétől fogva az orsz. magy. gazdasági Egyesület eddigi közlönye a „Gazdasági Lapok“, a „Magyar Föld“-del e kettős czim alatt egyesítve, a „Magyar Föld“-nek jelenlegi alakjában és rovataival, de a vasárnapi számoknál illusztrált melléklettel fognak megjelenni, mint mező és közigazdasági napilap és az orsz. magy. gazdasági Egyesület közlönye. Ez így egyesült lapok előfizetése ára egyelőre marad: **egy évre 16 frt, félévre 8 frt, negyedévre 4 frt**, az orsz. magy. gazdasági Egyesület tagjai azonban a külön folyó számokkal is ellátott vasárnapi számokat ingyen kapják, az egész napilapra pedig: **egy évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 krajczárjával** fizethetnek elő. Az előfizetési pénzek, hirdetések s általában a lap anyagi részére vonatkozó közlemények „az orsz. magy. gazdasági Egyesület“ titkári hivatalához intézendők Budapest, üllői-ut, „Köztelek“. —

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúpiacz Budapest, 1880. december 18-tól december 24-éig.

Buza nagyon korlátolt üzlet, forgalom 40,000 metermázsa, ár 12·20 frt

Rozs csekély üzlet, forgalom 4000 metermázsa, ár 10 frt.

Árpa csekély mozgalom, forgalom 3000 metermázsa, ár: takarmányárpa 6·40 frt seres árpa 8·20 kr.

Zab gyenge üzlet, forgalom 1000 metermázsa, ár 5·90 kr.

Törökbuza kevés készlet, forgalom 5000 metermázsa, ár 5·20 frt.

Gyapjú közép egynyiretű meglehetősen forgalmat mutatott, a mennyiben a külföld részére vagy 30,000 kilo kelt el 98—106 frton. Azonkívül elkelt 10,000 kilo hibás bácskai egynyiretű 72—73 frton, mintegy 500 kilo havasi kényiretű téli gyapjú 95—95 frton, mintegy 5000 kilo tiszai kényiretű téli s nyári gyapjú 78 frton és ismét 5000 kilo mosott raczka 60 frton, az árak 56 kilóra számítva.

Gabona-árak:

minimum és maximum:	Bécs dec. 24.	Budapest dec. 24.
Buza	11·10—13·30 frt	11·45—13·20 frt
Rozs	10·30—11·15 frt	10·05—10·30 frt
Árpa, takarmány	6·50—7·00 frt	6·35—6·60 frt
Árpa, szeszfőzésre	8·00—9·00 frt	7·40—8·20 frt
Árpa, seres	9·50—10·50 frt	8·40—9·50 frt
Zab	6·40—7·00 frt	6·10—6·30 frt
Törökbuza	6·00—6·10 frt	5·00—5·20 frt

Budapesti marhavásár december 23-án. Összes felhajtás 1654 drb. nagy és 399 drb. apró marha. Ebből eladatott 30 drb. bika, 712 drb. ökör, 603 drb. vágó tehén, 180 db. fejős tehén, 44 drb. bival, 340 db. borju, 59 drb. birka. Árak: bika darabonként 72—134 frt, ökör páronként 185—307 frt, vágó tehén páronként 132—245 frt, fejős tehén darabonként 60—183 frt, bival páronként 160—204 frt, borju darabonként 8—36 frt, birka páronként 7—15 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—53 frt, tehénhús 47—50 frt, borjuhús 60—84 frt, bivalhús 40—44 frt.

Bécsi marhavásár deczemb. 21-én. Összes felhajtás 2528 drb. és pedig 1241 drb. magyar, 410 drb. lengyel és 877 drb. német fajta, melyből 2370 drb. ökör, 89 drb. tehén, 69 drb. bika és 9 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 50—60 frt, lengyel 49—60 frt, német 50—60 frt, tehén 48—54 frt, bika 44—50 frt, bival 42—50 frt. Lábán darabonként 80—280 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár dec. 24-én. (Az első magyar sertéshizlalt és kölcsönölemező részvénytársaság jelentése.) A forgalom a csekély kiviteli üzlet dacára is élénk volt, miután azonban több vidéki kereskedő még az ünnepek előtt akarta üzletét lebonyolítani, néhány tétel egy fél krral olcsób-

ban adatott, nehezebb minőség iránt mindazonáltal jó hangulat mutatkozott.

Jegyzett árak: magyar válogatott sertés 220—230 kigr. 55—56 kr., silányabb minőségű 53—54½ kr., könnyebb 54—55 kr, öreg nehéz 51—52 kr, romániai 50—51 kr, netto kigronként. Makkon hizlalt sertéseknél csekély volt a forgalom; ár 51—53 kr. Takarmány árak: tengeri, bánáti 5.15 frt, romániai 5.50 frt, árpa 6.60 frt. Helybeli állomány: e hó 17-éről maradt: 57,590 drb.; hozzá hajtattott: Dél-Magyarországból: hizott 6670 drb, hizó 930 drb, Szerbiából 1000 drb. Romániából 480 drb., magyar állam vasuton (makkon hizlalt sertés) 1620 drb., együtt 10,810 drb., összesen 68,400 drb. Elhajtattott: Felső-Magyarországba 100 drb, Bécsbe 2860 drb., Csehországba 290 drb., Bodenbachon át 1230 drb., Ruttkán át 160 drb., Dél-Németországba 690 drb, Budapesti fogyasztás 2990 drb., Kültelki fogyasztás 120 drb., kőbányai hentesek részére 250 drb., összesen 8690 drb., marad állomány 59,710 drb.; ezek között volt 33,000 drb. hizó állat. A részvény szállásokban 12,920 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt december 17-ről 4701 drb, hozzá hajtattott: 998 drb. szerbiai, 484 drb. romániai összesen 6183 drb.; elhajtattott 1510 drb., marad állomány 4674 drb. és pedig 1783 drb. szerbiai és 2890 drb. romániai sertés.

Disznózsir nagyon csekély kínálat mellett kész áru hordóval együtt 69—70 frt, december-január havi kötésben hordó nélkül 64½—65 frt.

Szalonna városi áru inkább keresett, vidéki szalonna 53—54 frt, városi áru 59—60 frt, füstölt szalonna 66—67 frt.

Bécsi sertésvásár decmbr. 21-én. Összes felhajtás 5098 drb., és pedig 882 drb. nehéz, 1683 drb. középnehéz és 2533 drb. süldő; melyből 2365 drb. magyar, 2533 drb. orosz-lengyel, 160 drb. szerb. Árak 100 kilonként: nehéz 50—52 frt, középnehéz 40—49 frt, süldő 26—44 frt; szalonna és zsir 64—67 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Mírdotések.

Jelzalog-kölcsönök

a birodalom bármely részében telekkönyvezett földbirtokra 1000 frttól kezdve bármily magas összegig, 4½ % vagy 6% kamat mellett törlesztésre a legelőnyösebb feltételek mellett, ugyszintén bekebelezett terhek kifizetését gyorsan eszközli a

Hat. engedélyezett

„Ipar- és kereskedelmi ügynöki iroda“.

(2.) (52—52.) Kolozsvárt, Páris-utca 19-ik sz. sajtóház.
Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta d. u. 2—4 óráig.

Ajánljuk a nagyérdemü gazda közönség becses figyelmébe

A TÉLI IDÉNYRE

magy választékban:

Répa-vágó gépeket, birkák vagy szarvasmarháknek vágásra, Szetska-vágó gépeket, törökbuza morzsolókat, szóró- és szelelő rostákat, Trieurok konkoly, bükköny és zab kiválasztásra. (42.—45.)

Szives megkeresésre árlapokkal díjmentesen szolgál:

az első magyar gép öszpontosított raktár és gépműhely

WALSER FERENCZ fióktelepe,

Kolozsvártt, bel-monostorutcza 12. szám.

P i a c z i á r a k.

A h e t i v á s á r			Egy hectoliter vagy metermázsá*						100 kilo		1 köbméter	1 kiló
h e l y e	n a p j a		tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús
á r a k r a j o z á r o k b a n												
Boszterozo	dec.	15	790	680	570	400	230	460	210	120	300	44
Brassó			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ózék-Szereda			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Déda	dec.	17	880	700	690	500	510	500	300	200	300	44
Déva			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Erzsébetváros			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fogarás			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
K.-Fehérvár			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gy.-Sz.-Miklós	dec.	18	833	700	600	450	250	500	270	50	—	32
Kolozsvár	dec.	23	800	—	580	—	240	330	250	240	350	45
H.-Vásárhely			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Enyed			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
H.-Széchenyi	dec.	24	730	580	560	330	200	300	180	100	350	44—48
Hegyesvár			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sz.-Sz.-György	dec.	13	830	800	530	300	180	320	250	160	250	44
Sz.-Régen	dec.	23	787	637	630	—	225	330	210	90	260	36
Sz.-udvarhely	dec.	21	700	550	500	—	175	400	250	50	200	36

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 40 kr-jával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül teljesítés szerint akárhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kívánt tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	szeri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
10/16 v. egész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
1/16 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
1/16 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
1/16 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/16 v. tízhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészes engedélyben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.